

Reactie op consultatie "Wetsvoorstel kennisprogramma beroepsziekten"

Algemeen

Als belangenbehartiger voor slachtoffers van personenschade maakt (de commissie beroepsziekten van) de ASP graag gebruik van de mogelijkheid om op deze consultatie te reageren.

De ASP ondersteunt het voorstel om in de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) de subsidiering van de samenwerkingsverbanden ter vergroting en verdieping van de kennis over beroepsziekten een wettelijke basis te verschaffen. Dit kan (en moet) zowel positief uitpakken voor de preventie van beroepsziekten als voor verbetering van de regelgeving over het verstrekken van de (forfaitaire) tegemoetkoming voor de erkende beroepsziekten. Een krachtig kenniscentrum kan en moet binnen korte tijd de lijst van erkende beroepsziekten kunnen uitbreiden.

Preventieve werking

De ASP constateert met schrik en verbazing dat in het aanhangige voorstel de preventieve werking van de arbeidsomstandighedenregelgeving wordt verminderd. Dit als gevolg van het opnemen van een heel specifieke en slechts voor één doel in de Arbeidsomstandighedenregeling opgenomen definitie van 'beroepsziekte' te veralgemeniseren en op te nemen in het definitie-artikel (art. 1) van de Arbowet.

Deze specifieke definitie: "een beroepsziekte is een ziekte of aandoening als gevolg van een belasting die *in overwegende mate* in arbeid of arbeidsomstandigheden heeft plaatsgevonden" is er slechts op gericht om bedrijfsartsen een handvat te bieden t.b.v. het epidemiologisch inzicht in het voorkomen van beroepsziekten.

(Uit de onderzoeken van de Nederlandse Arbeidsinspectie¹ blijkt overigens dat er sprake is van 'ondermelding', waardoor het doel van deze regeling niet wordt bereikt.)

De Arbowet behoort tot het publieke arbeidsrecht. De Arbowet wordt bestuursrechtelijk en enigszins strafrechtelijk gehandhaafd. De medicalisering van de in deze context noodzakelijke omschrijving van de gehanteerde begrippen doet aan de handhaving af. De opname van het criterium *in overwegende mate* verhoogt de drempel om te kunnen spreken van een beroepsziekte en verlaagt dus de mogelijkheden van preventie.

Voorbeeld:

De voorgestelde algemene definitie staat op gespannen voet met opzet en uitwerking van het Arbeidsgezondheidskundig onderzoek, zie art. 4.10a Arbeidsomstandighedenbesluit. In dat artikel wordt naast een *aantoonbare ziekte* -wat op zichzelf al breder is dan *'in overwegende mate'* - een *schadelijke invloed op de gezondheid* als uitgangspunt genomen.

Aansprakelijkheid

De Arbowet heeft naast de publieke werking een sterke invloed op de manier waarop de civiele (werkgevers)aansprakelijkheid voor beroepsziekten wordt vastgesteld. Op grond van vaste jurisprudentie van de Hoge Raad geldt dat een werkgever die niet voldoet aan de toepasselijke voorschriften van de Arboregelgeving van rechtswege tekortschiet in zijn zorgverplichtingen ex art. 7:658 lid 1 BW. In de woorden van prof. Lindenbergh, thans (ook) AG bij de HR:

"De Hoge Raad benadrukt dan ook de betekenis van publiekrechtelijke regelgeving voor de

¹ Beroepsziekten in beeld deel 2, NLA december 2020, p. 19 en Arbo in bedrijf 2022-2023, NLA, september 2024, p. 20

invulling van de zorgplicht van art. 7:658 BW.”²

De Arboregelgeving functioneert in het civiele recht als de basis voor aansprakelijkheid. De Arboregelgeving geeft het minimum weer waaraan de werkgever in het kader van zijn zorgplicht moet voldoen. Dit heldere en hanteerbare systeem zal door het invoeren van een hoge drempel (“*in overwegende mate*”) verstoord worden. Dit gaat niet alleen ten koste van de preventie maar er dreigt daardoor ook verkleining van de mogelijkheid tot het verkrijgen van schadevergoeding naar civiel recht. De ASP pleit er daarom voor de huidige in het civiele recht gehanteerde brede omschrijving van een beroepsziekte ook op te nemen in de Arbowet. Een zeer werkbare definitie/begripsomschrijving is al in 2014 gebruikt door de Commissie arbeidsomstandigheden van de SER: *Een beroepsziekte is een ziekte of aandoening die mede door de arbeid wordt veroorzaakt.*

Tenslotte

Het definitievoorstel wordt ‘verkocht’ als een technische wijziging, zie MvT, p. 24, art. I, onderdeel A. Niets is minder waar. Het veralgemeniseren van de definitie door deze op te nemen in het definitieartikel van de Arbowet betekent een aanzienlijke algemene verslechtering. Dat geldt voor de preventie van beroepsziekten en voor de aansprakelijkheid. Dit is in strijd met het resultaat van de inspanningen van de Commissie Heerts (*voorshands aannemelijk*) en de alom uitgesproken opinie dat de (rechts)positie van slachtoffers van beroepsziekten ernstig was en verbeterd moet worden

Utrecht, 19 mei 2025

ASP, Advocaten Slachtoffers Personenschade, Commissie beroepsziekten

² Arbeidsongevallen en beroepsziekten, prof. mr. S.D Lindenberg, Wolters Kluwer, 4e dr. #25.2